

Puustoisten perinneympäristöjen hoidon rahoitus

Puustoisten perinneympäristöjen monimuotoisuuden ja
monikäytön turvaaminen

Maastoseminaari, Leivonmäki 10.8.2010

Pirita Soini, Keski-Suomen Metsäkeskus

KEMERA-rahoitus

1. Metsätalouden ympäristötuki
2. Luonnonhoitohankkeet
 - Yksityishenkilöiden metsiin ja yhteismetsiin
 - Alueille, joissa metsälaki voimassa
 - Rahoitus harkinnanvaraista
 - Sopimukset määräaikaaisia
 - Omistus säilyy

KEMERA-rahoitus

- Kertaluontoinen elinympäristön hoito ja kunnostus, esim. metsän käsittely ennen muuta kunnostusta tai hoitoa
- Kunnostus- ja hoitohakkuissa voidaan soveltaa metsälain 6§:ä

6 § Hakkuu erityiskohteissa. Jos hakkuun kohteella on metsän monimuotoisuuden säilyttämisen, maiseman tai metsän monikäytön kannalta erityistä merkitystä, hakkuu voidaan tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla.

- Ei vuosittaista hoitoa -> pitkäaikaishoito ratkaistava muilla rahoitusmuodoilla
- Ei laidunnusta, niittoa, rakenteita

KEMERA/ympäristötuki

- 10 v. määräaikainen sopimus
- Ei talousmetsäkäsittelyä
- Luonnonhoitotyöt mahdollisia
- Korvaus puuston määrän ja kohteen pinta-alan mukaan
- Ensisijaisia kohteita ML 10§:n erityisen tärkeät elinympäristöt
- METSO-elinympäristöt

Luonnontieteelliset valintaperusteet elinympäristöille: puustoiset perinnebiotoopit

- Luokka I: Lajistollisesti merkittävät puustoiset perinnebiotoopit
 - Puustoiset perinnebiotoopit, joissa on:
 - kookkaita jaloja lehtipuita tai vanhoja lahovikaisia lehtipuita sekä mosaiikkimaisesti niittykasvillisuutta, tai
 - monipuolista keto- ja niitylajistoa, taikka
 - joissa on perinnebiotooppien valtakunnallisesti uhanalaisten lajien elinvoimaisia esiintymiä
 - Puustoisten perinnebiotooppien luonnonhoito- ja kunnostustoimenpiteet maatalouden erityisympäristötukikohteiden tai suojelualueiden hoidettavien elinympäristöjen välittömässä läheisyydessä
 - Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kunnostettavat ja hoidettavat puustoiset perinnebiotoopit

Luonnontieteelliset valintaperusteet elinympäristöille: puustoiset perinnebiotoopit

- Luokka II: Muut monimuotoisuudelle merkittävät puustoiset perinnebiotoopit
 - Kunnostettavat puustoiset perinnebiotoopit, jotka ovat kytkeytyneet muihin lajistollisesti merkittäviin perinnebiotooppeihin
 - Paikallisesti arvokkaat kunnostettavat ja hoidettavat puustoiset perinnebiotoopit
 - Puustoiset perinnebiotoopit, joissa on alueellisesti uhanalaisten lajien elinvoimaisia esiintymiä
- Luokka III: Sijainniltaan erityiset, luonnonhoitotoimia vaativat tai rakennepiirteiltään kehittyvät puustoiset perinnebiotoopit
 - Uusien lehdes- ja vesaniittyjen tai hakamaiden perustaminen ja hoito alueilla, joissa esiintyy ennestään monipuolista perinnebiotooppien lajistoa
 - Maisemallisilta arvoiltaan merkittävien ja lajistollisesti kehittyvien puustoisten perinnebiotooppien kunnostus ja hoito osana elinympäristöverkosta

KEMERA/luonnonhoitohankkeet

- Usean tilan alueella
- Tuki kattaa kulut kokonaan -> maanomistajalle hoidettu, kunnostettu kohde
- Perinneympäristöjen hoito liittynyt tavallisesti maisema-arvoja parantaviin hankkeisiin

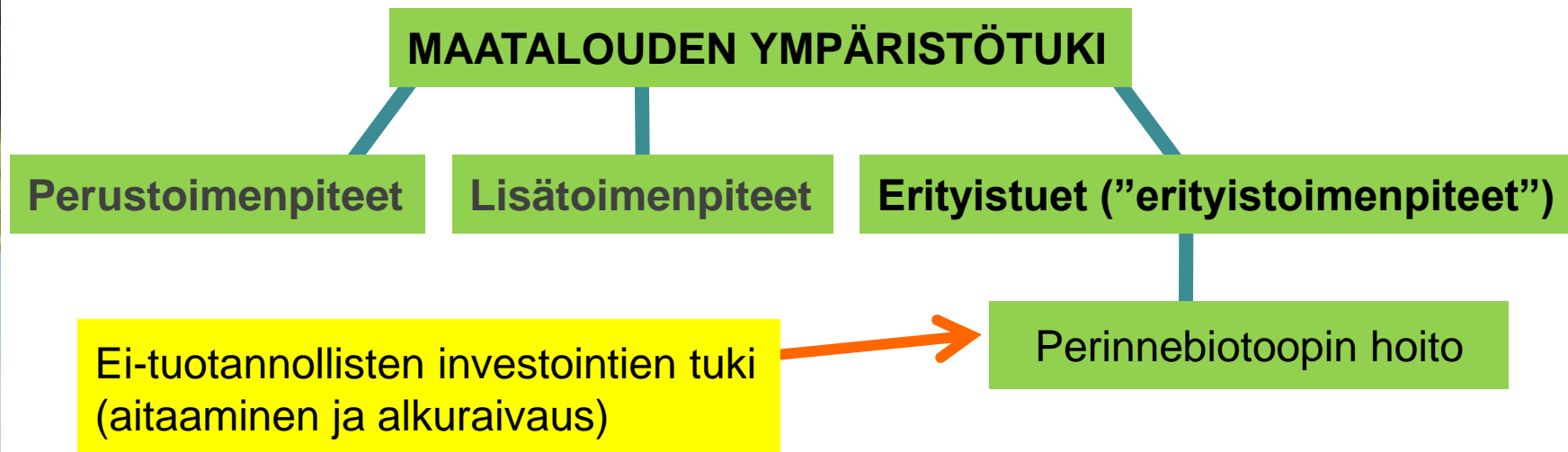
Maatalouden ympäristötuen erityistuet

Puustoisten perinneympäristöjen monimuotoisuuden ja
monikäytön turvaaminen

Maastoseminaari, Leivonmäki 10.8.2010

Kaisa Raatikainen, Keski-Suomen ELY-keskus

Erityistukisopimuksilla rahoitusta puustoisten perinnebiotooppien hoitoon

- Hoitotoimenpiteillä säilytetään tai edistetään sopimusalueen tavanomaisesta poikkeavia luonto- tai maisema-arvoja
- Tuet kustannuslähtöisiä (kustannusarvio ja hoitosuunnitelma)
- Hoitotoimista pidetään hoitopäiväkirjaa
- Hakijana maanviljelijä tai rekisteröity yhdistys

Perinnebiotoopin hoidon tuki

- Kohteet: niityt, kedot, **hakamaat, metsälaitumet**
- Niittäen tai laiduntaen ja raivaten hoidettavat alueet
- Sopimusaika 5 vuotta
- Tukitaso max. 450 €/ha/vuosi
 - perustuu kustannusarvioon

- Kohdekohtainen korvaus pienialaisen (0,05 ha–0,30 ha) arvokkaan kohteen hoitoon
 - 200 €/kpl/vuosi
 - pienialaisen kohdalla ei tarvitse esittää kustannusarviota

Ei-tuotannollisten investointien tuki

- Arvokkaiden perinnebiotooppien alkuraivaus ja aitaaminen
- Arvokas = alueellisessa perinnemaisemaraportissa (Keski-Suomen perinnemaisemat) todettu tai ELY-keskus toteaa vastaavaksi tai sijaitsee Natura-alueella
- Max. tukitasot:
 - alle 3 ha:n kohteet 1 179 €/ha
 - 3–10 ha:n kohteet 910 €/ha
 - yli 10 ha:n kohteet 750 €/ha
- Perustuu toteutuneisiin kustannuksiin
 - kuitit talteen, kirjanpito kuluista
- Toteutusaika 1–2 vuotta
- Investoinnin jälkeen 5 v. pb-sopimus hoidosta ja ympäristötukisitoumus

Perinnebiotooppien hoidon periaatteita

- Laidunnus ei saa aiheuttaa rehevöitymistä
 - aidattava erikseen viljelynurmista
 - eläimille ei lisäruokaa sopimusalueelle kivennäisiä lukuunottamatta
- Raivausjäte kerätään pääosin, jotta ei aiheuta rehevöitymistä
- Raivaus suosii monimuotoisuutta, eroaa esim. taimikonhoidosta
- Kaikkea ei yleensä raivata, tärkeää jäädä esim. linnuille pesäpaikkoja
- Puuston harvennus pienaukottaen
- Suositaan monipuolista puu- ja pensaslajistoa ja lahopuuta
- Lisätietoa kohteiden hoidosta ym.
<http://www.mavi.fi/fi/index/viljelijatuet/oppaatjaohjeet/ymparistotuenneuvonnallisetoppaat.html>

Tukien yhdistäminen

- Metsäkeskuksen ja ELY-keskuksen tukia voi yhdistää:
 - kohteella voi olla voimassa KEMERA-sopimus, jossa puusto rauhoitettu hakkuulta tai tehty puuston kertaluonteinen peruskunnostus
 - erityistuen avulla voidaan rahoittaa jatkuva hoito (aitaaminen, aitojen kunnostus, laiduntamisen kustannukset)
- Päällekkäistä tukea ei saa syntyä
 - esim. raivaus
 - erityistukihakemuksen hoitosuunnitelmassa mainittava KEMERA-sopimus ja siihen liittyvät mahdolliset hoitotoimenpiteet

www.laidunpankki.fi

- Myös toisen omistamaa kohdetta voi hoitaa
- Maanomistajan ja karjanomistajan kohtaauspaikka
- Tietoa maisemalaidunnuksesta ja sopimusmalleja
- Vuonna 2010 maksuton
- Kirjaututaan maatalouden laskentakeskuksen tunnuksilla, tunnukset maksuttomat
- Kuka maksaa ja kenelle maisemalaidunnuksessa?
 - riippuu kysynnästä ja tarjonnasta sekä kumpi hyötyy, usein maanomistaja maksaa, mutta myös karjanomistaja saattaa maksaa jos alueella on suurta rehuarvoa
 - karjanomistaja voi vuokrata alueen ja hakea erityistukia

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

HÄÄVI – Härkää sarvista

Laidunnus luonnon ja maiseman hoidossa

 Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

22.7.2010

15

Hankkeen tausta

- Maatalousluonnon ja kulttuurimaiseman säilyttäminen
 - Uhanalaiset lajit ja luontotyypit
 - Sulkeutuvat maisemat
- Karjatilojen toiminnan monipuolistaminen
- Laidunnuksen hyödyistä kertominen
- Hankealue: Pohjanmaa, Pirkanmaa, Keski-Suomi ja Etelä-Savo

Hankkeen tavoitteet

- Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden laidunnushoidon järjestäminen
- Paikallisten ihmisten saaminen mukaan hoidon suunnitteluun ja toteutukseen
- Maatalouden ympäristötuen erityistukien täysimääräinen hyödyntäminen luonnonhoidossa

Kolme keskeistä toimenpidettä:

1. Luonnonhoidon järjestäminen
2. Luonnonhoidon rahoituksen tehokas käyttöönotto ja kehittäminen
3. Laiduneläinten ja laitumien vuokrauksen edistäminen

Toimenpiteet käytännössä

Kuva: Kaisa Raatikainen

- Hoitokohteiden ja laiduntajien kartoitus
- Erityistukineuvonta
- Laaja-alaiset hoitosuunnitelmat (LUMA-suunnitelmat) esim. maisema-alueille
- Kohdekohtaiset hoitosuunnitelmat erityistukea varten
 - Perinnebiotoopin hoito
 - Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen

Pyrimme järjestämään hoidon erityisesti käytöstä poisjääneille ja vaativille kohteille

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Yhteistyössä

Pirkanmaan ja Etelä-Savon
ProAgria maaseutu-
keskukset, maa- ja koti-
talousnaiset

ProAgria Österbottens
Svenska Lantbrukssällskap

Keski-Suomen,
Pirkanmaan, Etelä-Savon ja
Etelä-Pohjanmaan ELY-
keskusten ympäristö ja
luonnonvarat -vastualueet

Lisätietoja: www.ymparisto.fi/ksu/harkaasarvista

Keski-Suomen, Etelä-Savon, Pirkanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskukset rahoittavat hanketta

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa
investoi maaseutualueisiin

22.7.2010

20

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Ajankohtaista: Teemavuodet

Kulttuuriympäristövuosi: JOY 2010 –kampanja

www.joy2010.fi

Kansainvälinen biodiversiteettivuosi, LUMO 2010

www.ymparisto.fi/lumonet

Maaseudun Ympäristö 2010 –vuosi

www.maaseutu.fi

